6

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

De ki "Ey insanlar! Eğer benim dinim hakkında şüpheniz varsa bilin ki sizin Allah'ı bırakıp da taptıklarınıza ben tapmam; ben ancak sizin hayatınızı sona erdirecek olan Allah'a kulluk ederim. Bana müminlerden olmam emredildi."

(Yûnus suresi, 104. ayet.)

Hadis

"Her kim bir oruçluya iftar yemeği yedirirse kendisine onun sevabı kadar sevap verilir, oruçlunun ecrinden de hiçbir şey eksiltilmez."

(Tirmizî, Savm, 82.)

Ramazan Sözlüğü

Sahur:
İmsakten (tan yerinin ağarmasından) önceki vakittir. Oruca hazırlanmak maksadıyla bu vakitte yenen yemeğe de sahur yemeği denir.

Mukabele
4. Cüz

Dua

"(Allah'ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola; gazaba uğrayanların ve sapkınların değil, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet."

(Fatiha suresi, 5-7. ayetler.)

Mâni

Gafleti atmak gerek
Orucu tutmak gerek
Sahura kalkmak için
Vaktinde yatmak gerek.

Esma-i Hüsna

Es-Selâm

"Esenlik ve selamete ulaştıran."

Cennetteki herkese
Verir bir güzel selam
Çıkarır selamete,
İşte adı, es-Selâm

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Hacı Bayram Veli Külliyesi

Hacı Bayram Veli, Anadolu topraklarında doğup yaşamış bir mutasavvıftır. Hacı Bayram Veli Külliyesi'nin merkezinde yer alan cami on beşinci yüzyılda inşa edilmiştir. Aynı dönemde Hacı Bayram Veli'nin çevresinde oluşan kalabalık cemaat grubu için derviş hücreleri, selamlık, mutfak, kiler, misafirhane, harem, hamam, çeşme gibi diğer yapılar; daha sonra da medrese ve hazîre gibi eklentiler ilave edilmiştir. 1925 yılında tekkelerin kapatılmasıyla cami ve türbe dışındaki yapılar kaldırılmış, mezar taşları Ankara'nın diğer hazirelerine nakledilmiş, değerli ahşap kapılar 1932'de Ankara Etnografya Müzesi'ne taşınmıştır. Külliyeden geriye kalmış olan cami ve türbe, günümüzde Ankara'nın en muteber ziyaretgâhıdır.

Namaz Adabı

- Namazlarımızı huşu içinde kılmalıyız.
- Cemaatle kıldığımız namazlarda safların düzgün olmasına özen göstermeliyiz.
- Namaz kılınan ortamda insanların dikkatinin dağıtacak hareketler yapmamalıyız.
- Namaz esnasında duaları insanları rahatsız edecek şekilde yüksek sesle okumamalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Hamza

Hz. Peygamber'in amcası olan Hz. Hamza, Mekke'de doğdu. Hz. Peygamber'le yaşları birbirine yakın olduğu için çocukluk ve gençlik yıllarında arkadaştılar. İslam daveti esnasında müşriklerin Hz. Peygamber'e yaptıkları eziyeti haber alan Hz. Hamza, Ebu Cehil'in karşısına çıkarak "İşte ben de Muhammed'in dinini kabul ediyorum, cesareti olan varsa gelsin dövüşelim." diyerek Müslüman olduğunu ilan etti.

Hz. Hamza, Bedir ve Uhud savaşlarının önde gelen kahramanlarındandı. Uhud Savaşı'nda şehit edildi. Hz. Peygamber, Hz. Hamza'nın şehit olduğunu görünce ağladı ve onun için "Allah ve Resulü'nün aslanı" ifadesini kullandı. Hz. Hamza'nın hısım ve akrabalık haklarını gözettiğini, daima hayırlı işler yaptığını söyledi, hatta yas tutmak gerekseydi onun için yas tutacağını belirtti. Ayrıca Hz. Peygamber, onun şehitlerin efendisi olduğunu söylemiştir.

Hz. Hamza, Müslümanlar arasında kahramanlığın sembolü olmuş, kültürümüzde güreşçilerin piri sayılmıştır. Onun kahramanlığı kendi adıyla anılan menkıbelere konu olmuştur.

Bir Nasihat

Kalbini kin ve hasetten arındır. insanlar hakkında güzel düş ün.

Günün Sorusu

Ramazan ayı ne zaman başlar?

Hicri takvime göre yeni ay, hilalin görünmesiyle başlar. Şaban ayının son günü ay hiç görünmez. Ertesi akşam gökyüzünde hilal göründüğünde ramazan ayı da başlamış olur.

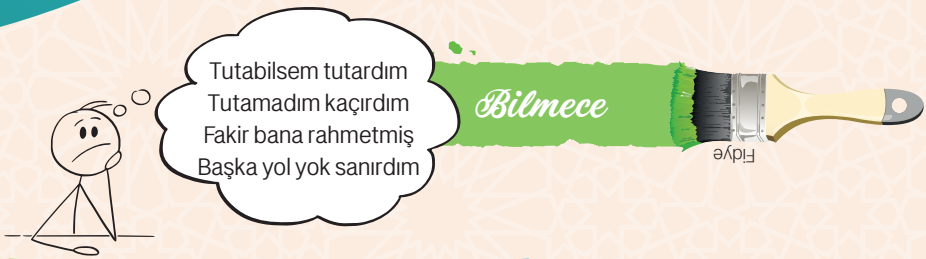

Sure

Kehf Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 110 ayettir. Adını 9-26. ayetlerde kıssası anlatılan Ashab-ı Kehf'ten almıştır. Kehf, "mağara"; Ashab-ı Kehf ise "mağara dostları" anlamına gelir. Ashab-ı Kehf, geçmiş dönemlerde putperest bir kavim içinde Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanan bir grup gençtir. Bu gençler, putperestliğe karşı çıkmış ancak öldürülmekten yahut inançlarını değiştirmeye zorlanacaklarından korkup bir mağaraya sığınmışlardır.

Kehf suresinde, Ashab-ı Kehf dışında iki önemli kıssadan bahsedilmiştir. Bunlardan ilki, Hızır ve Hz. Musa'nın kıssasıdır. Bu kıssada "Allah'ın mülkünde Allah'ın dileğine uygun olarak meydana gelen şeylerin hikmetine tamamen iman etmelisiniz. Hakikat sizden gizli olduğu için meydana gelen şeylerin hikmetini anlayamazsınız." mesajı verilmiştir. Surede anlatılan bir diğer kıssa, Zülkarneyn kıssasıdır. Bu kıssada ise Zülkarneyn'in pek çok imkâna ve yeteneğe sahip olmasına rağmen Yüce Allah'a teslimiyet gösterdiği anlatılır, Zülkarneyn ile kıyaslandığında Kureyş müşriklerinin küçük ve önemsiz birer lider olmalarına rağmen Allah'a (c.c.) isyan ettikleri ifade edilir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, irade eğitimi mevsimi... Kendini fark etme, kontrol etme ve kendine hâkim olma; nefsini bilme! Rab, Râzık, Rezzak isimlerinin yanında en çok Samed ismini idrak eder oruçlu. Kenara çekile çekile... Yetine yetine, vere vere, öğrene öğrene Samed isminin manevi bulutları altında ıslanır.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi kitap, İstanbul, 2015, s. 37.)

Şiir

Ah Ramazan Günlerinde Gördüğüm Sevgi

Ah Ramazan günlerinde gördüğüm sevgi
Büyük bir huzurla başlayan sabah
Sonra durup durup tekrarladığım
Çocuksu çocuksu Bismillah.

Bakardım her sabah kadınlar, kızlar
Bütün konu-komşu bizde
Ve beyaz tülbentli ince bir kadın
Kur'an okuyor evimizde

(...)

Büyürdü her akşam minarelerle beraber
Mavi göklerdeki varlık
Kulaklarım okunacak ezan sesinde
Ceplerimde çeşit çeşit iftarlık

Yavuz Bülent Bâkiler

Kültürümüzde Ramazan

Tekne Orucu

Tekne orucu, çocuklara orucu sevdirmek ve onları oruca alıştırmak için uygulanan bir gelenektir. Oruç tutmak isteyen çocuklar aileleriyle birlikte sahura kalkar. Öğleye kadar oruç tutar ve ezanla oruçlarını açarlar. Öğlen karınlarını doyuran çocuklar iftara kadar oruca devam edebilirler. Bu geleneğin amacı, oruç tutmaya heveslenen çocukları oruç ibadetiyle tanıştırarak ramazan neşesine ortak etmektir.

Ramazan Bir Ricat

Camiye ricattir. “Allah’a firar ediniz.” buyruğunun aklımıza hemen getirdiği yerdir onun evi. O evde bizi kim bekliyor?

O ev ki, onun haşmet ve cemalinden dolayı titreşen bir havayla dopdolu. Avluda bir güvercin, güvercinde bir fikir. Şadırvanda bir ihtiyar, ihtiyarda bir gönül.

Minarede bir ezan, ezanda bir rüzgâr... Hepsi, herkes, canlısıyla cansızıyla bütün cemaat, onun gönderdiği şu hediye günlere teşekkür etmek için mahcup, mutmain, dilsiz, yine onun kapısında sıraya giriyor: Teşekkür ederiz şu vakitler için sana. Açlık için, susuzluk için, lokma için, yudum için teşekkür. Sana senin için teşekkür ederiz.

Asli vatana ricat

Ramazan, büyük ve kitlesel cezbemiz. Hepimiz, her şey bir ay boyunca ilahî huzura doğru sürükleniriz. Ramazan’da yer çekimi azalır. Açlık ve susuzlukla yükler atılır, vermek ve paylaşmakla hafiflenir ve ruha atılan bu kemendin ardı sıra yükseliriz. Ramazan asli vatana ricattir, sıla-i rahimdir, kayıp aileyi bulmaktır. Döndüğü yeri, ruh yadırgamayacaktır. Ruh orada çok derin bir hatırayı yâd eder gibi mutmain ve suskundur. İçinde, içinin içinde bir çağrı çınlar. Adını koymaya bile gerek duyulmayacak cinsten bir yakınlık ruhu karşılamış ve ona o güne kadar gizli kalmış bütün gerçekleri anlatmıştır: O aslında dünyalı değildir.

Hoş geldin sultan ay!

Hoş geldin insan!

(Ricat: Dönüş)

Ahmet Murat

(Belki de Üzülmeliyiz, Profil Kitap, 4. baskı, İstanbul, 2020, s. 109-111.)